

Informačný systém civilnej ochrany

Informačný systém civilnej ochrany je ustanovený zákonom Národnej rady SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Tvorí ho hlásna a informačná služba civilnej ochrany. Hlásna služba zabezpečuje včasné varovanie obyvateľov a vyznamenanie osôb činných pri riešení následkov mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození alebo o vzniku mimoriadnej udalosti. Informačná služba zabezpečuje zber, spracovanie, vyhodnocovanie a poskytovanie informácií.

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

a) **Všeobecné ohrozenie** – dvojminútový kolísavý tón sirén pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.

b) **Ohrozenie vodou** – šesťminútový stály tón sirén pri ohrození ničivými účinkami vody.

Koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti sa vyhlasuje signálom **Koniec ohrozenia** – dvojminútový stály tón sirén bez opakovania.

Varovné signály a signál Koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá obsahuje:

- a) deň a hodinu vzniku alebo skončenia ohrozenia,
- b) údaje o zdroji a druhu ohrozenia,
- c) údaje o veľkosti ohrozeného územia,
- d) základné pokyny pre obyvateľstvo.

Kolísavým tónom sirén v trvaní dvoch minút sa vyhlasuje aj ohrozenie v prípade, ak hrozí alebo dôjde k vzdušnému napadnutiu územia štátu. Ak prostriedok, ktorým sa takéto ohrozenie vyhlasuje, umožňuje reprodukovať hovorené informácie, bezprostredne po kolísavom tóne sirén musí byť trikrát reprodukováaná veta Pozor, vzdušný poplach.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Varovný systém sa nesmie preskúšavať v nočných hodinách, v dňoch pracovného pokoja a spôsobom, pri ktorom by mohla nastať zámena so skutočným varovaním obyvateľstva.

Obec, v rámci svojej pôsobnosti, zabezpečuje trvale hlásnu službu a informačnú službu civilnej ochrany, o čom informuje obvodný úrad.

Hlásna služba

Varovanie obyvateľstva a vyznamenanie osôb sa technicky zabezpečujú:

- a) sieťou sirén, ktorú tvoria sirény a systém ich ovládania,
- b) prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania,
- c) domácimi rozhlasmi, ktoré musia

spĺňať požiadavky technickej normy, miestnymi informačnými prostriedkami obce,

e) systémami automatizovaného vyznamenania,

f) prostredníctvom verejných elektronických komunikačných sietí.

Sieťou sirén varovnej a vyznamenávajúcej siete civilnej ochrany sa výstražným zvukovým signálom zabezpečuje pokrytie:

a) najmenej 80 % trvale obývaného územia obce s osobitným zreteľom na husto obývané časti, ak na území nie je povinnosť budovať autonómny systém varovania a vyznamenania (ďalej len autonómny systém),

b) celého trvale obývaného zastavaného územia obce a územia obce prechodne obývaného skupinou, ktorú tvorí viac ako 50 osôb, ak je ohrozené ničivými účinkami vody z vodnej stavby, ktoré môžu ohroziť život, zdravie alebo majetok, ak na území nie je povinnosť budovať autonómny systém.

Sirény sa ovládajú diaľkovo z územne príslušného varovného a vyznamenávajúceho centra. So súhlasom obce možno na diaľkové ovládanie varovnej a vyznamenávajúcej siete civilnej ochrany napojiť miestny informačný prostriedok obce a so súhlasom prevádzkovateľa aj domáci rozhlas.

Na obývanom území obce neozvučenom sirénami ani miestnym informačným prostriedkom obce sa varovanie obyvateľstva a vyznamenanie osôb zabezpečuje vyhlasovaním varovných signálov pomocou verejnej

telefónnej siete alebo pomocou pohyblivého prostriedku, ktorým môže byť motorové vozidlo vybavené rozhlasovým zariadením.

Varovnú a vyznamenávajúcu sieť civilnej ochrany dopĺňa samostatný systém varovania obyvateľstva a vyznamenania osôb, tzv. autonómny systém. Tento systém majú povinnosť zabezpečiť:

c) prevádzkovatelia vodných stavieb na vodnej stavbe a na ohrozenom území do vzdialenosti, ktorú dosiahne čelo prielomovej vlny do jednej hodiny od vzniku mimoriadnej udalosti,

d) právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia, ktorí vyrábajú a skladujú nebezpečné látky alebo manipulujú s nebezpečnými látkami a tým ohrozujú život, zdravie alebo majetok obyvateľstva na ohrozenom území.

Autonómny systémom sa zabezpečuje:

a) pokrytie výstražným signálom celého trvale obývaného zastavaného územia obce a územia obce opakovane prechodne obývaného skupinou, ktorú tvorí viac ako 50 osôb,

b) pokrytie výstražným signálom vnútorných priestorov stavieb, ktoré sú vybavené domácimi rozhlasmi, ak vo vnútorných priestoroch stavieb nie je možné zabezpečiť úroveň výstražného signálu z vonkajších priestorov varovania.

Informačná služba

Informačná služba civilnej ochrany sa

zabezpečuje prostredníctvom pracovísk informačných miest informačnej služby civilnej ochrany. Obec je jedným z informačných miest informačnej služby civilnej ochrany.

Informačné miesto obce zabezpečuje zber, spracovanie, vyhodnotenie a poskytovanie informácií pre potreby civilnej ochrany:

- v rozsahu plnenia vlastných úloh v civilnej ochrane,
- pre potreby plnenia úloh obvodu na základe požiadavky obvodného úradu,
- pri vzniku ohrozenia alebo po vzniku mimoriadnej udalosti v rozsahu podľa spresnenia ministerstva, obvodného úradu v sídle kraja alebo obvodného úradu.

Informácie o situácii v súvislosti s mimoriadnou udalosťou poskytuje obyvateľstvu zástupca informačného miesta.

Informácie môžu byť:

- pravidelné**, ktoré obsahujú údaje:
 - na spracovanie a aktualizáciu analýzy možných mimoriadnych udalostí a plánovanie opatrení civilnej ochrany, ktoré sa predkladajú príjímaciemu informačnému miestu v ním určených termínoch, forme a obsahu,
 - o stave a priebehu záchranných prác alebo evakuácie a vypracúvajú sa po vyhlásení mimoriadnej situácie.

Pravidelné informácie o stave a priebehu záchranných prác alebo evakuácie sa počas mimoriadnej situácie predkladajú územne príslušnému informačnému miestu denne k 06:00 hodine a k 18:00 hodine:

- informačné miesto právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikate-

ľa informačnému miestu obce do 06:30 hodiny a do 18:30 hodiny, informačné miesto obce informačnému miestu obvodného úradu do 07:00 hodiny a do 19:00 hodiny.

Údaje uvádzané v pravidelných informáciách o stave a priebehu záchranných prác alebo evakuácie:

- dátum a čas vzniku mimoriadnej udalosti,
- miesto vzniku mimoriadnej udalosti,
- druh a rozsah mimoriadnej udalosti,
- dátum a čas vyhlásenia alebo odvolania mimoriadnej situácie,
- územie, na ktorom bola vyhlásená alebo odvolaná mimoriadna situácia,
- následky na zdraví osôb, majetku, životnom prostredí a straty na životoch,
- čas začatia, priebeh a čas skončenia záchranných prác a okolností narušujúce ich priebeh,
- nasadené sily a prostriedky na odstraňovanie následkov mimoriadnej udalosti,
- vykonané opatrenia a ďalší postup pri odstraňovaní následkov mimoriadnej udalosti,
- údaje o meteorologickej a hydrologickej situácii,
- doplňujúce údaje.

b) **nepravidelné**, ktoré sa predkladajú územne príslušným informačným miestam ihneď bez ohľadu na prechádzajúce vyžiadanie, ak obsahujú údaje o:

- ohrožení alebo vzniku mimoriadnej udalosti,

- tendencii vývoja mimoriadnej udalosti,
- potrebe varovania obyvateľstva a vyznamenania osôb,
- vyhlásení alebo odvolaní mimoriadnej situácie,
- zmene radiačnej, chemickej alebo biologickej situácie,
- zmene meteorologickej alebo hydrologickej situácie,
- dosiahnutí pohotovosti na plnenie úloh jednotiek civilnej ochrany,
- dosiahnutí pohotovosti evakuačnej komisie a evakuačného zariadenia,
- čase a stave začatia alebo skončenia záchranných prác,
- čase a stave začatia a skončenia evakuácie,
- udalosti, ktorá narúša záchranné práce alebo evakuáciu.

V nepravidelných informáciách sa uvádza:

- dátum, čas, miesto udalosti alebo stavu,
- stručný a výstižný opis udalosti, požiadavky alebo stavu,
- doplňujúce údaje,
- kontaktné údaje odosielajúceho informačného miesta a čas odoslania.

Použitá literatúra:

- zákon Národnej rady SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
- vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany

Vyhodnocovanie povodňových škôd a výdavkov na povodňové záchranné práce

Vyhodnocovanie povodňových škôd a výdavkov na povodňové záchranné práce je dôležitou súčasťou opatrení na ochranu pred povodňami a je predmetom § 19 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami a vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 251/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhodnocovaní výdavkov na povodňové zabezpečovacie práce, povodňové záchranné práce a povodňových škôd. Článok sa vzťahuje len na vyhodnocovanie výdavkov na povodňové záchranné práce a povodňových škôd obcou.

Vyhodnocovanie výdavkov na povodňové záchranné práce

Výdavkami na povodňové záchranné práce sú všetky oprávnené výdavky, ktoré boli vynaložené v čase od vyhlásenia III. stupňa povodňovej aktivity do odvolania II. stupňa povodňovej aktivity a mimoriadnej situácie na plnenie úloh obce a právnickej osoby, fyzickej osoby – podnikateľa a fyzickej osoby na príkaz obce.

Podkladom na vyhodnotenie výdavkov na povodňové záchranné práce sú prvotné účtovné doklady. Vyhodnotenie výdavkov sa spracúva podľa osobitných predpisov (zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov).

Výdavky na povodňové záchranné práce právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktorí vykonávali povodňové záchranné práce podľa povodňového plánu záchranných prác alebo na príkaz obce, overuje obec. Overené výdavky sumarizuje obec podľa tabuľky 1.

K overeným výdavkom právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov obec doplní vlastné výdavky vynaložené na povodňové záchranné práce a výdavky na činnosť povodňovej komisie alebo krízového štábu obce a predkladá ich obvodnému úradu v termíne do 15 pracovných dní od času odvolania II. stupňa povodňovej aktivity.

Vyhodnocovanie nároku na peňažnú náhradu

Žiadosti o peňažné náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva, splnenú osobnú pomoc, škodu na majetku v priamej súvislosti s povodňovými záchrannými prácami a poskytnutý vecný prostriedok počas povodňovej situácie (ďalej peňažná náhrada) eviduje obec podľa tabuliek 2 – 5.

Podané žiadosti o peňažné náhrady, žiadosti o peňažné náhrady, o ktorých sa nerozhodlo a peňažné náhrady určené právoplatnými rozhodnutiami uvádza obec podľa tabuľky 6.

Peňažné náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívateľského práva,

Tabuľka 1

Výdavky na povodňové práce
vykonané (názov obce)
počas povodne od do

Názov subjektu	Bežné výdavky spolu	Kapitálové výdavky	Výdavky spolu
	600	700	600 + 700
Názov obce			
Názvy ostatných subjektov			
Spolu			

Tabuľka 2

Žiadosti o peňažné náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva
v (názov obce)
počas povodne od do

Dátum predloženia	Názov a adresa subjektu	Dôvod uplatnenia nároku	Výška uplatnenej náhrady	Priznaná výška náhrady	Dátum rozhodnutia
	Spolu				

Tabuľka 3

Žiadosti o peňažné náhrady za splnenú osobnú pomoc
v (názov obce)
počas povodne od do

Dátum predloženia	Meno a adresa osoby	Druh osobnej pomoci	Výška uplatnenej náhrady	Priznaná výška náhrady	Dátum rozhodnutia
	Spolu				

Tabuľka 4

Žiadosti o peňažné náhrady za škodu na majetku v priamej súvislosti s vykonávaním povodňových zabezpečovacích prác a povodňových záchranných prác
v (názov obce)
počas povodne od do

Dátum predloženia	Názov a adresa subjektu	Dôvod uplatnenia nároku	Výška uplatnenej náhrady	Priznaná výška náhrady	Dátum rozhodnutia
	Spolu				

Tabuľka 5

Žiadosti o peňažné náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva
v (názov obce)
počas povodne od do

Dátum predloženia	Názov a adresa subjektu	Dôvod uplatnenia nároku	Výška uplatnenej náhrady	Priznaná výška náhrady	Dátum rozhodnutia
Spolu					

Tabuľka 6

v (názov obce)
počas povodne od do

Druh peňažnej náhrady	Výška peňažných náhrad spolu		
	Podané	Nerohodnuté	Právoplatne rozhodnuté
Za splnenú osobnú pomoc spolu			
Za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva spolu			
Za škodu na majetku spôsobenú v priamej súvislosti s povodňovými zabezpečovacími prácami a povodňovými záchrannými prácami spolu			
Za poskytnutie vecného prostriedku spolu			
Spolu			

Tabuľka 7

Evidencia písomných oznámení o výške povodňovej škody
na území obce (názov obce)
počas povodne od do

		Druh majetku			Odhadnutá výška povodňovej škody
		Hnuteľný majetok	Stavby	Pozemky	
Meno alebo názov	Adresa				
Spolu					

Tabuľka 8

Prehľad oznámených povodňových škôd na majetku
na území obce (názov obce)
počas povodne od do

Subjekt	Škody na			Spolu
	Hnuteľnom majetku	Stavbách	Pozemkoch	
Fyzické osoby				
Právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia				
Obec				
Spolu				

za splnenú osobnú pomoc, škodu na majetku v priamej súvislosti s povodňovými zabezpečovacími prácami a povodňovými záchrannými prácami a za poskytnutý vecný prostriedok v období od predloženia predchádzajúcej súhrnnej správy o priebehu povodní, ich následkoch a opatreniach počas predkladania aktuálnej správy a priloží ich k súhrnnej správe o priebehu povodní, ich následkoch a opatreniach.

Peňažné náhrady, o ktorých sa rozhodlo po uplynutí termínu (15 pracovných dní od času odvolania II. stupňa povodňovej aktivity), predkladá obec po nadobudnutí právoplatného rozhodnutia obvodnému úradu životného prostredia podľa tabuľky 6.

Vyhodnocovanie povodňových škôd

Výšku povodňovej škody vyhodnocuje vlastník, správca alebo užívateľ majetku, na ktorom vznikla povodňová škoda. Výška povodňovej škody na majetku sa odhaduje ako výdavok, ktorý sa vynaloží na uvedenie majetku do stavu, v akom bol v čase bezprostredne pred povodňou podľa obvyklej ceny v príslušnom regióne pred výskytom povodne.

Povodňovú škodu na majetku a jej výšku písomne oznámi právnická osoba, fyzická osoba – podnikateľ a fyzická osoba do 5 pracovných dní od času odvolania II. stupňa povodňovej aktivity.

Písomné oznámenia o vzniku a odhadnutej výške povodňovej škody eviduje obec podľa tabuľky 7.

Prehľad povodňových škôd na majetku podľa oznámení o vzniku a odhadnutej výške povodňovej škody obec vypracuje podľa tabuľky 8.

Do 10 pracovných dní od času odvolania II. stupňa povodňovej aktivity predloží obec prehľad povodňových škôd na majetku obvodnému úradu životného prostredia alebo krajskému úradu životného prostredia na overenie správnosti vyhodnotenia povodňových škôd.

Odhad povodňových škôd sa spresňuje povodňovou prehliadkou, ktorá sa vykonáva v spolupráci s verifikačnou komisiou, ktorú ustanovuje prednosta obvodného úradu životného prostredia alebo krajského úradu životného prostredia.

Prípravilo: **oddelenie vzdelávania a prípravy**

VTÚ KMCO Slovenská Ľupča

Ilustračné foto: **archív redakcie**

Zdroj informácií:

Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami

Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 251/2010 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vyhodnocovaní výdavkov na povodňové zabezpečovacie práce, povodňové záchranné práce a povodňových škôd.